

NGƯỜI MANG BỨC MẬT THƯ THAY ĐỔI PHƯƠNG CHÂM TÁC CHIẾN VỀ ATK ĐỊNH HÓA

Nguyễn Trọng Lượng*

Bảo tàng Lịch sử Quốc gia hiện nay đang lưu giữ và trưng bày hơn 230 tài liệu, hiện vật, hình ảnh về sự kiện chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954. Tuy số lượng hiện vật phong phú và đa dạng, song thông tin về hiện vật chưa đầy đủ, thiếu sự tương tác giữa hiện vật với khách tham quan, đặc biệt, Bảo tàng vẫn thiếu vắng loại hình tư liệu băng ghi âm, ghi hình những câu chuyện kể, kí ức của các nhân chứng lịch sử tham gia hoặc chứng kiến sự kiện lịch sử nói trên.

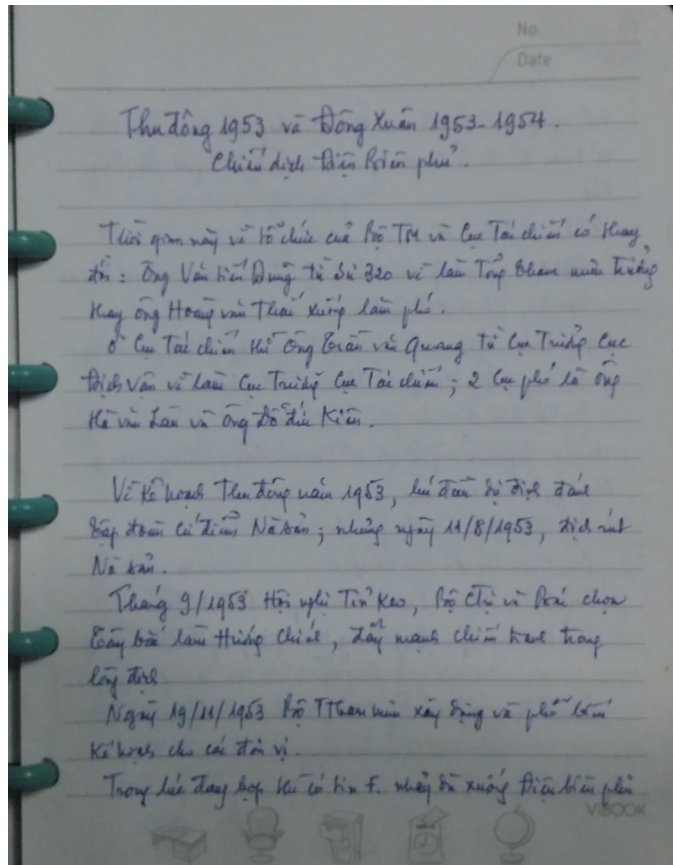
Tác giả cùng với ông Nguyễn Công Dinh - người mang bức mật thư thay đổi phương châm tác chiến về ATK Định Hóa

Trong hành trình tìm gặp nhân chứng lịch sử tham gia chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954, chúng tôi may mắn được gặp gỡ, phỏng vấn ghi âm, ghi hình nhân chứng lịch sử - Nguyễn Công Dinh - Người được Đại tướng Võ Nguyên Giáp chỉ định mang bức mật thư thay đổi phương châm tác chiến từ mặt trận Điện Biên Phủ về An toàn khu (ATK) Định Hóa trình Bác Hồ và Bộ Chính trị để làm nên chiến thắng “*lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu*”. Tiếp chúng tôi trong căn phòng nhỏ số 207, Khu tập thể Thủy sản, phường Ngọc Khánh, quận Ba Đình, Hà Nội là ông Nguyễn Công Dinh, năm nay ngoài 90 tuổi, nhưng còn rất khỏe mạnh, minh mẫn, nhớ rõ từng chi tiết ký ức câu chuyện của người lính Điện Biên năm xưa.

* Ths. Phòng Nghiên cứu - Sưu tầm, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia

Ông Nguyễn Công Đình sinh năm 1928, quê quán xã Quảng Điền, huyện Triệu Phong, tỉnh Quảng Trị. Tháng 8/1945, tham gia cướp chính quyền ở huyện Triệu Phong, tỉnh Quảng Trị. Tháng 4/1946, gia nhập Vệ quốc đoàn; tháng 8/1947, được kết nạp vào Đảng. Năm 1949, học bổ túc Quân sự ở Trung ương; sau khi tốt nghiệp về công tác ở Cục Tác chiến - Bộ Tổng tham mưu. Trong thời gian công tác ở Cục Tác chiến, với chức vụ là cán bộ cấp Tiểu đoàn đã tham gia các chiến dịch: Biên Giới (9/1950), Hà Nam Ninh (4/1951), Tây Bắc (10/1952), Điện Biên Phủ (1954). Từ năm 1956-1960, được cử đi học tại Học viện Quân sự Cao cấp Giải phóng quân Nhân dân Trung Hoa ở Nam Kinh Trung Quốc, tốt nghiệp ông về công tác tại Cục Tác chiến - Bộ Tổng tham mưu. Từ năm 1964-1967, ông chuyển công tác từ Cục Tác chiến về Quân khu III. Năm 1968-1977, ông chuyển ra khỏi quân đội về công tác tại Bộ Nông nghiệp, Bộ Thủy sản. Năm 1981, làm Phó Tổng giám đốc, Tổng Công ty Thủy sản Trung ương. Năm 1991, nghỉ hưu theo chế độ.

Theo lời kể của ông: Tháng 9/1953, tại đồi Tin Keo (Thái Nguyên) Bác Hồ chủ trì hội nghị của Bộ Chính trị nhằm phê chuẩn phương án tác chiến trong chiến cuộc Đông Xuân 1953-1954 do Tổng Quân ủy dự thảo. Hội nghị quyết định hướng chính là Tây Bắc và tiến hành chiến dịch giải phóng Lai Châu. Nhưng sau đó quân Pháp rút khỏi Lai Châu, nhảy dù co cụm xuống Điện Biên Phủ xây dựng thành tập đoàn cứ điểm mạnh nhất Đông Dương. Ngày 6/12/1953, Bộ Chính trị họp thông qua phương án mở chiến dịch Điện Biên Phủ của Tổng Quân ủy. Đại tướng Võ Nguyên Giáp được chỉ định làm Tổng Tư lệnh kiêm Bí thư Đảng ủy mặt trận Điện Biên Phủ, Chỉ huy trưởng chiến dịch. Trước lúc ra mặt trận, Đại

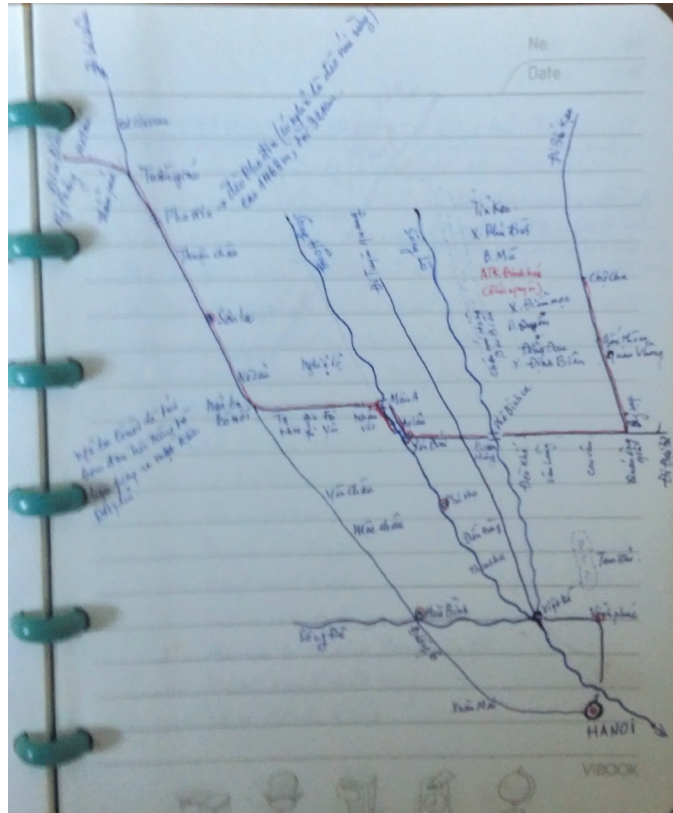

Hồi ký của ông Nguyễn Công Đình ghi chép về chiến dịch Thu Đông 1953 và Đông Xuân 1953-1954

tướng Võ Nguyên Giáp đến chào Bác Hồ và được Bác căn dặn: “Trận này rất quan trọng, phải đánh cho thắng. Phải chắc thắng mới đánh, không chắc thắng không đánh” (Nhiều tác giả 2009: 67). Ngày 5/1/1954, Đại tướng cùng cơ quan chỉ huy lên đường ra mặt trận. Ngày 14/1/1954, tại hang Thắm Púa, Bộ Chỉ huy mặt trận Điện Biên Phủ triệu tập hội nghị gồm các chỉ huy, chính ủy các Đại đoàn và một số chỉ huy cấp Trung đoàn về để phổ biến kế hoạch “*Đánh nhanh, thắng nhanh*”. Sau khi phổ biến mệnh lệnh và kế hoạch chiến đấu cho các Đại đoàn, Trung đoàn, hội nghị quyết định ngày 25/1/1954 bắt đầu tấn công Tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ.

Gần tới ngày nổ súng, tin tức từ Cục Tác chiến báo về cho biết địch càng ngày càng tăng cường quân lên Điện Biên Phủ rất nhanh, ồ ạt, bố phòng chặt chẽ, khiến Đại tướng băn khoăn, suy nghĩ, nhiều đêm mất ngủ, lên cơn sốt đau đầu; mỗi lần lên báo cáo tình hình, tôi thấy Đại tướng phải lấy nắm ngải cứu rịt quanh trán. Đại tướng nhận thấy phương án đánh nhanh là quá mạo hiểm, khó giành chiến thắng. Ngày 25/1/1954, kế hoạch là tối nổ súng, nhưng trưa hôm đó có một chiến sĩ Đại đoàn 312 bị địch bắt, kế hoạch tấn công bị lộ, nên Bộ Chỉ huy mặt trận quyết định lùi giờ nổ súng đến tối ngày 26/1. Đêm 25, rạng sáng ngày 26/1, là một đêm mất ngủ của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Đại tướng quyết định sáng hôm sau triệu tập

Đảng ủy mặt trận để bàn bạc thay đổi phương châm tác chiến. Sáng 26/1, tại Sở Chỉ huy Nà Tấu, Đảng ủy mặt trận họp. Đại tướng Võ Nguyên Giáp phân tích tương quan lực lượng và những thay đổi quan trọng của địch từ sau hội nghị Thắm Púa và cách đánh tập đoàn cứ điểm của bộ đội ta. Để đảm bảo thắng lợi của chiến dịch, Đại tướng đề ra chủ trương phải thay đổi phương châm tác chiến từ “*Đánh nhanh, thắng nhanh*” sang “*Đánh chắc, tiến*

Sơ đồ vẽ tay của ông Nguyễn Công Đình vẽ đường đi đưa bức mật thư từ mặt trận Điện Biên Phủ về ATK trình Bác Hồ và Bộ Chính trị, ngày 27/1/1954

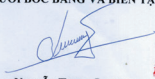

chắc”. Đảng ủy mặt trận có bốn đồng chí thì ba đồng chí không đồng ý và nêu ra những khó khăn nếu ta lùi ngày nổ súng. Mỗi người một ý nhưng đều muốn quyết tâm đánh nhanh, thắng nhanh vì toàn quân đã trong tư thế sẵn sàng, không muốn lùi quân, kéo pháo ra và phải chuẩn bị lại từ đầu theo phương châm mới. Đại tướng nói, trước lúc lên đường Bác chỉ thị dứt khoát: “Phải chắc thắng mới đánh”. Đại tướng lại phân tích và yêu cầu các đồng chí trong cuộc họp cho biết ý kiến nếu đánh theo phương châm cũ có chắc thắng không?. Từ câu hỏi đó, mọi người mới nhận thấy rằng sẽ không chắc thắng và nhất trí với phương châm mới, thay đổi cách đánh. Sau khi cuộc họp kết thúc, Đại tướng kết luận và giao cho Cục Tác chiến chúng tôi xây dựng lại kế hoạch chiến đấu, khẩn trương phân công cho chỉ huy các Đại đoàn, Trung đoàn triển khai việc rút quân ra, chuẩn bị lại trận địa.

Tối 26/1, Đại tướng thức suốt đêm viết mật thư báo cáo với Bác Hồ và Bộ Chính trị và xin ý kiến về việc chuyển phương châm từ “*Đánh nhanh, thắng nhanh*” sang “*Đánh chắc, tiến chắc*”; thư được viết tay, đóng phong bì cẩn thận. Sáng hôm sau, Cục Tác chiến chúng tôi triển khai viết lại kế hoạch tác chiến, một bộ phận anh em khác xuống các đơn vị đôn đốc việc rút quân. Trưa 27/1, ăn cơm xong, đồng chí Hoàng Văn Thái gọi tôi đến và nói tôi lên ngay lán gặp Đại tướng để nhận nhiệm vụ. Tôi lên đến nơi chưa kịp báo cáo thì Đại tướng đã hỏi: “Cậu Dinh đây à”. Đại tướng ân cần bảo tôi ngồi xuống rồi dặn dò: “Cậu mang lá thư của tôi về ATK để báo cáo Bác Hồ và Bộ Chính trị. Đây là tài liệu mật cậu phải giữ rất cẩn thận, an toàn, cố gắng đi đến nơi về đến chốn”*. Đại tướng dặn thêm: “Bây giờ cậu về đến nơi, Bác Hồ đang họp Bộ Chính trị, cậu cần đăng ký gặp Bác ngay để chuyển thư đến Bác. Nếu không gặp được thì phải đưa tận tay đồng chí Văn Tiến Dũng để sớm chuyển cho Bác”. Đại tướng lại hỏi: “Mấy giờ cậu xuất phát, cậu lấy xe Jeep đi cho nhanh”. Chiếc xe Jeep duy nhất của cơ quan tham mưu vốn do ta thu được của địch trong chiến dịch Biên Giới năm 1950, sửa sang lại trang bị cho thủ trưởng đi. Rồi Đại tướng lại hỏi: “Mấy giờ cậu lên đường”. Tôi đáp: “Báo cáo anh, tôi đã chuẩn bị xong chỉ chờ sương mù xuống là lên đường”. Hồi đó ở Điện Biên Phủ, cứ 4h chiều là sương mù xuống, 9-10h sáng hôm sau mới tan. Vì thế, bộ đội, dân công cứ chờ sương xuống là nói nhau hành quân, đến khi sương tan lại vào rừng nghỉ. Tôi cùng đồng chí lái xe lên đường ngay khi sương mù vừa xuống, đi một đoạn thấy không khí trong Sở Chỉ huy với tình hình bên ngoài khác nhau hoàn toàn. Ở bên ngoài, người đi lại cứ rầm rập, bộ đội, dân công, thanh niên xung phong kẻ lên người về đông nghìn nghịt, họ đi từng đoàn, cười nói vui vẻ, có những đoàn họ còn hát vang, làm cho chúng tôi càng vững tâm, cứ thế chạy xe. Con đường về ATK Định Hóa phải qua 3 trọng điểm máy bay địch hay bắn phá là đèo Pha Đin, ngã ba Cò Nòi (Sơn La) và bến phà Âu Lâu

---

* Theo sách Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Tổng tập Hồi ký, Nxb. Quân đội Nhân dân, năm 2006, tr.928 viết: Tình hình lúc này không cho phép dùng điện đài báo cáo với Trung ương. Ngay tối hôm đó tôi viết thư hỏa tốc đề nghị với Bộ Chính trị và báo cáo chuyển sang phương châm “Đánh chắc tiến chắc”. Đồng chí Nguyễn Công Dinh, một cán bộ tác chiến, được lệnh dùng chiếc xe Jeep duy nhất của cơ quan tham mưu mang thư đi gấp suốt ngày đêm về khu căn cứ.

(Yên Bái), vì thế, xe chúng tôi phải tranh thủ thời gian vượt qua. Nhiều đoạn đường, bom vừa nổ, khói lửa vẫn khét lẹt, xe chúng tôi vẫn lao qua.

<p style="text-align: center;">BẢO TÀNG LỊCH SỬ QUỐC GIA CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập – Tự do – Hạnh phúc</p> <p style="text-align: center;">LỜI KỂ NHÂN CHỨNG LỊCH SỬ</p> <p>Thời gian tổ chức phỏng vấn và ghi hình: Ngày 22/11/2017 Thời lượng băng: phút Địa điểm ghi hình: Phòng 207, Tập thể Thủy sản, phường Ngọc Khánh, quận Ba Đình, Hà Nội Phòng vấn: Nguyễn Trọng Lượng, Cán bộ phòng Nghiên cứu – Sư tửm Ghi hình: Trần Bắc Dũng, Cán bộ phòng Giáo dục – Công chúng</p> <p style="text-align: center;">I. TÓM TẮT TIỂU SỬ</p> <p>Ông Nguyễn Công Đình sinh năm 1928, quê quán xã Quảng Điền, huyện Triệu Phong, tỉnh Quảng Trị. Hộ khẩu thường trú hiện nay Phòng 207, Tập thể Thủy sản, phường Ngọc Khánh, quận Ba Đình, Hà Nội. Tháng 8/1945 tham gia cướp chính quyền ở huyện Triệu Phong, tỉnh Quảng Trị. Tháng 4/1946 gia nhập Vệ quốc đoàn; tháng 8/1947 được kết nạp vào Đảng Cộng sản Đông Dương. Năm 1949, học bổ túc Quân sự ở Trung ương; sau khi tốt nghiệp về công tác ở Cục Tác chiến – Bộ Tổng tham mưu. Trong thời gian công tác ở Cục Tác chiến, với chức vụ là cán bộ cấp Tiểu đoàn đã tham gia các chiến dịch: Biên Giới (9/1950), Hà Nam Ninh (4/1951), Tây Bắc (10/1952); đặc biệt trong chiến dịch Điện Biên Phủ 1954, ông được Đại tướng Võ Nguyên Giáp chỉ định đưa bức thư tới mặt xin chuyển phương thức từ “đánh nhanh, thắng nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc” từ mặt trận Điện Biên Phủ tới ATK trình Bác Hồ và Bộ Chính trị. Từ năm 1956-1960 được cử đi học tại Học viện Quân sự cao cấp Giải phóng quân nhân dân Trung Hoa ở Nam Kinh Trung Quốc, tốt nghiệp ông về công tác tại Cục Tác chiến-Bộ Tổng tham mưu. Từ năm 1964-1967, ông chuyển công tác từ Cục Tác chiến về Quân khu III. Năm 1968-1977, ông chuyển ra khỏi quân đội về công tác tại Bộ Nông nghiệp, Bộ Thủy sản. Năm 1981 làm Phó Tổng giám đốc, Tổng Công ty Thủy sản Trung ương. Năm 1991, nghỉ hưu.</p>	<p>3. Xin ông cho biết cảm xúc của mình sau khi hoàn thành nhiệm vụ Đại tướng Võ Nguyên Giáp giao là đưa thư tới mặt từ Mặt trận Điện Biên Phủ tới An toàn khu trình Bác và Bộ Chính trị?</p> <p>Sau này tôi thấy trong chiến tranh từ việc nhỏ đến việc to, việc nào cũng quan trọng, như chuyến đi của tôi cũng vậy. Tôi nghĩ rằng, nếu có mệnh hệ gì đối với tôi cũng không thể so sánh bằng đưa một bức thư mặt của Đại tướng Võ Nguyên Giáp từ mặt trận về ATK báo cáo với Bác và Bộ Chính trị, vì nội dung sự việc trong thư quyết định đến việc thắng bại trên chiến trường, ảnh hưởng đến hàng vạn cán bộ, chiến sỹ và đồng bào trên mặt trận.</p> <p>Tôi xin chân thành cảm ơn Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã tin nhiệm tôi và giao cho tôi trọng trách này.</p> <p>Tôi rất sung sướng và hài lòng về một công việc tuy không to, nhưng có một ý nghĩa lịch sử đáng nhớ của đời tôi.</p> <p>4. Nội dung phỏng vấn nhân chứng lịch sử sẽ được Bảo tàng Lịch sử quốc gia ghi âm, ghi hình, biên tập thành hiện vật bảo tàng. Vậy, Bảo tàng Lịch sử quốc gia đề nghị ông đồng ý cho bảo tàng được sử dụng bản quyền băng ghi âm, ghi hình trên để phục vụ công tác trưng bày, giới thiệu tới khách tham quan trong và ngoài nước?.</p> <p>-Tôi đồng ý.</p> <p style="text-align: right;">Hà Nội, ngày tháng năm 2017</p> <p>XÁC NHẬN CỦA NHÂN CHỨNG NGƯỜI BỐC BĂNG VÀ BIÊN TẬP</p> <p style="text-align: center;"> Nguyễn Công Đình</p> <p style="text-align: center;"> Nguyễn Trọng Lượng</p> <p style="text-align: center;">XÁC NHẬN CỦA CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG UBND PHƯƠNG NGOC KHANH Xác nhận Ông/bà Nguyễn Công Đình có HKI tại P.207 - Tập thể Thủy sản, Ngọc Khánh Ngày 22 tháng 11 năm 2017</p> <p style="text-align: center;"> CHỦ TỊCH <i>Nguyễn Minh Trí</i></p>
---	--

Bản lời kể của nhân chứng lịch sử

Nửa đêm 28/1, xe về đến bến phà Âu Lâu (Yên Bái). Xe vừa xuống bến, phà lập tức đưa qua sông, vì đồng chí lái phà thấy chiếc xe Jeep từ mặt trận về thì cho là trên xe có đồng chí chỉ huy ngòi, chắc có việc gấp, nên cho phà qua sông ngay. Đến giữa sông bỗng nhiên một loạt pháo sáng nổ. Mọi người hết sức lo lắng vì đó là dấu hiệu của địch sắp ném bom. Hai chúng tôi bàn nhau phải thật bình tĩnh, nổ máy xe Jeep trước, chờ phà cập bến là lái xe vọt đi ngay. Lúc pháo sáng nổ, tôi ngồi trên xe mới nghĩ nếu phà trúng bom, tôi chắc khó qua vì không biết bơi và chiếc xác-cột đưng bức mật thư của Đại tướng sẽ thất lạc. Nghĩ vậy, tôi liền tháo dây lưng cột chặt chiếc xác-cột vào người, để phòng sự cố. Lúc đó tôi chỉ nghĩ thế này, nếu mình có rơi xuống ở đâu chiếc xác-cột sẽ theo bên mình đến đấy. May quá, phà vừa cập bến, chiếc xe đã vọt lên bờ rời khỏi bến phà khi máy bay địch chưa kịp dội bom. Cứ thế xe chạy. Trời mờ sáng, xe chúng tôi chạy từ Yên Bái về bến Bình Ca; về đến đây, người thấy nhẹ nhõm hẳn vì đã về gần hậu phương. Tuy cũng có máy bay địch bắn phá trên đường đi, nhưng không dày đặc như ở phía trên. Xe vừa đến bến Bình Ca là có phà qua sông ngay, chúng tôi lên phà qua bên kia Thái Nguyên là đến ATK. Lúc ngồi trên phà trong

người khoan khoái, nhìn xuống dòng sông Lô, tôi nhớ lại chính nơi này năm 1947, quân ta đã bắn chìm tàu chiến địch và đánh lui một trận đổ bộ của địch tấn công lên Việt Bắc. Chiến thắng sông Lô đó đã nối thông con đường Bình Ca về ATK hôm nay. Phà cập bến, xe chúng tôi chạy thẳng đến Chợ Chu. Đến Chợ Chu, để ô tô lại, chúng tôi đi bộ vào ATK Định Hóa. Sau hai đêm thức trắng, trưa ngày 30/1/1954, chúng tôi về tới ATK Định Hóa. Cục Tác chiến chúng tôi có bộ phận hậu phương ở lại nắm tình hình để báo cáo với Bác Hồ và Trung ương Đảng. Thấy chúng tôi từ mặt trận về, anh em mừng lắm bảo đi ăn cơm. Ăn cơm trưa xong, tôi đi ngay vào trong chỗ họp gặp bộ phận thường trực Trung ương xin đăng ký gặp Bác Hồ và đưa thư. Đồng chí thường trực bảo tôi ngồi đợi. Đồng chí đi một lúc ra báo lại với tôi là Bác đang họp chưa tiếp khách được. Tôi hỏi đồng chí có thấy đồng chí Văn Tiến Dũng ngồi họp trong đó không?. Đồng chí bảo có, tôi xin gặp đồng chí Văn Tiến Dũng. Một lúc sau, đồng chí Văn Tiến Dũng ra gặp tôi và nghe tôi trình bày sự việc. Đồng chí Văn Tiến Dũng cho biết: “Bây giờ Bác đang họp nên cứ chuyển thư cho tôi để tôi đưa vào báo cáo với Bác. Cậu ngồi đấy đợi. Lúc nào Bác gọi cậu vào gặp thì vào”. Nhớ lời dặn của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, tôi trao bức thư mà tôi đã quyết tâm bảo vệ bằng cả sinh mạng của mình. Sau đó, đồng chí Văn Tiến Dũng quay lại cho biết: “Bác Hồ đã xem thư của anh Văn và dặn để cho cậu trở lại mặt trận, trong thư anh Văn viết kỹ về tình hình chiến trường và phương châm tác chiến rồi, cậu không phải trình bày gì nữa. Bác Hồ và Bộ Chính trị sẽ liên lạc với Đại tướng Võ Nguyên Giáp bằng điện đài”.

Vì sao Đại tướng Võ Nguyên Giáp lại cử tôi trực tiếp mang bức mật thư về ATK Định Hóa mà lại không trực tiếp đánh điện báo cáo với Bác Hồ và Bộ Chính trị?. Bởi vì, Đại tướng nói: “Đánh điện báo cáo thì sợ lộ kế hoạch vào tay địch nên dù khó khăn, nguy hiểm thế nào cũng phải mang bức mật thư về ATK để báo cáo; mặt khác, viết thư mới nói hết được tình hình chiến dịch, đánh điện không nói hết được. Khi Bác Hồ và Bộ Chính trị xem xong thư sẽ đánh điện trả lời đồng ý hay không đồng ý là được. Địch có bắt được điện cũng không biết đồng ý cái gì”.

Hoàn thành nhiệm vụ được giao, chiều hôm đó chúng tôi trở lại mặt trận Điện Biên Phủ. Thời gian và cung đường cũng vậy, mà sao lúc đi thì lo lắng, hồi hộp, nên thấy cung đường dài và chậm. Khi hoàn thành nhiệm vụ trở về, tinh thần thoải mái, lại cảm thấy cung đường như ngắn lại.

Trưa mùng 1/2, chúng tôi về tới Nà Tấu thì Sở Chỉ huy vừa chuyển vào Mường Phăng để chuẩn bị cho cuộc chiến Điện Biên Phủ sắp tới. Tôi lại đi bộ vào Mường Phăng, đến nơi thì trời đã chiều tối. Tôi vào gặp đồng chí Hoàng Văn Thái báo cáo tình hình, đồng chí bảo tôi lên gặp anh Văn ngay. Tôi lên ngay lán của Đại tướng báo cáo; cũng lại như lần trước, Đại tướng nói ngay: “Cậu Dinh, cậu về rồi đấy à, tôi đã nhận được điện trả lời của Bác. Bác Hồ và Bộ Chính trị đồng ý với thay đổi phương châm tác chiến của ta rồi. Cậu đã hoàn thành tốt nhiệm vụ, cảm ơn cậu”. Sau khi khen ngợi

tôi, Đại tướng hỏi han tình hình đi lại trên đường, tinh thần bộ đội và dân công ra sao. Tôi báo cáo ngắn gọn với Đại tướng về chuyến đi và nói tình hình bên ngoài vui vẻ, nhộn nhịp, tấp nập người đi kẻ về, hát hò vang núi rừng, ai nấy ra trận đều náo nức tinh thần lạc quan cách mạng. Đại tướng nghe xong rất vui vẻ, bắt tay thân mật và cho tôi về nghỉ.

Sau này tôi thấy trong chiến tranh từ việc nhỏ đến việc lớn, việc nào cũng quan trọng, như chuyến đi của tôi cũng vậy. Tôi nghĩ rằng, nếu có mệnh hệ gì với tôi cũng không thể sánh bằng việc đưa bức mật thư của Đại tướng Võ Nguyên Giáp từ mặt trận Điện Biên Phủ tới ATK Định Hóa trình Bác Hồ và Bộ Chính trị, vì nội dung trong bức mật thư quyết định đến việc thắng bại trên chiến trường, ảnh hưởng đến hàng vạn cán bộ, chiến sỹ và đồng bào trên mặt trận. Tôi tự hào vì được Đại tướng Võ Nguyên Giáp và Đảng ủy mặt trận Điện Biên Phủ tin tưởng giao nhiệm vụ quan trọng này - công việc tuy không to, nhưng có một ý nghĩa lịch sử đáng nhớ của cuộc đời tôi.

Câu chuyện, kí ức của nhân chứng lịch sử - ông Nguyễn Công Dinh - Người được Đại tướng Võ Nguyên Giáp chỉ định mang bức mật thư thay đổi phương châm tác chiến từ mặt trận Điện Biên Phủ về ATK Định Hóa trình Bác Hồ và Bộ Chính trị đã được Bảo tàng Lịch sử Quốc gia ghi âm, ghi hình, biên tập, thẩm định nội dung thông tin và băng ghi âm, ghi hình này trở thành tư liệu quý giá, bổ sung kịp thời cho nội dung trưng bày phần lịch sử Cận - Hiện đại Việt Nam giai đoạn 1945-1954 tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bản ghi chép Lời kể nhân chứng lịch sử.
2. Cục Tác chiến 2015, *Lịch sử Cục tác chiến (1945-2015)*, Nxb. Quân đội Nhân dân.
3. Phạm Hồng Cư 2003, *Ký ức chiến tranh*, Nxb. Quân đội Nhân dân.
4. Lê Duẩn 1970, *Dưới lá cờ vẻ vang của Đảng vì độc lập tự do, vì Chủ nghĩa Xã hội tiến lên giành thắng lợi mới*, Nxb. Sự Thật, tr. 50
5. Võ Nguyên Giáp 1994, *Những chặng đường lịch sử*, Nxb. Chính trị Quốc gia.
6. Võ Nguyên Giáp 2006, *Tổng tập hồi ký*, Nxb. Quân đội Nhân dân.
7. Lê Mậu Hãn 2010, *Đại cương Lịch sử Việt Nam*, tập III, Nxb. Giáo dục Việt Nam.
8. Đào Thanh Huyền, Phạm Thùy Hương, Phạm Hoàng Nam, Nguyễn Xuân Mai, Phạm Hoài Thanh, Đặng Đức Tuệ 2009, *Chuyện những người làm nên lịch sử - Hồi ức Điện Biên Phủ (1954-2009)*, Nxb. Chính trị Quốc gia.
9. Thanh Hằng-cand.com.vn/phong sutulieu.
10. Nhiều tác giả 2009, *55 năm hồi ức về những anh hùng làm nên lịch sử Điện Biên Phủ (7/5/1954-7/5/2009)*, Nxb. Văn hóa - Thông tin.

11. Hoàng Minh Thảo 2004, “*Điện Biên Phủ - trận thắng thế kỷ*”, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
12. UBND thành phố Hà Nội 2009, *Bách Khoa Thư Hà Nội*, tập 1 Lịch sử, Nxb. Văn hóa Thông tin, Viện Nghiên cứu và Phổ biến Kiến thức Bách khoa.
13. Hoàng Ngọc Vân 2014, *Chiến sĩ Điện Biên Hoàng Đăng Vinh*, Nxb. Hà Nội.
14. Viện Sử học 2006, *Việt Nam những sự kiện lịch sử (1945-1975)*, Nxb. Giáo dục.

HISTORICAL WITNESS INTERVIEW: THE ONE WHO DELIVERED THE SECRET PLAN OF GENERAL VO NGUYEN GIAP FROM THE WAR ZONE TO THE POLITBURO

Nguyen Trong Luong

The victory of the Dien Bien Phu battle in 1954 was a combination of different factors, in which the decision of General Vo Nguyen Giap to change the fighting motto at the last-minute was crucial to the outcome of the battle. Originally, the attack plan of Viet Minh was based on the “Fast Strike, Fast Victory” model, and expected to open on January 25, 1954. However, General Vo Nguyen Giap realized that there were some problems if he fought under this option, so he decided to change to the “Steady Fight, Steady Advance” model.

To supplement documents for the Dien Bien Phu victory, curators of the National Museum of History interviewed Mr. Nguyen Cong Dinh - a historical witness - who was appointed by General Vo Nguyen Giap to deliver the secret plan from War Zone to Safe Area (Dinh Hoa) to submit to President Ho Chi Minh and the Politburo.

The stories of Mr. Nguyen Cong Dinh have been preserved and stored in the form of text and audio documents. This is a valuable source of information and well-timed addition to the exhibition contents of the Vietnam National Museum of History in particular, to the historical research of the period of the resistance war against the French colonialists in general.